

Министарство одбране и Војска Србије на 64. Међународном сајму књига у Београду

КЊИГОМ ПРОТИВ ЗАБОРАВА

„Остати равнодушан према књизи, значи лакомислено осиромашити свој живот”. Тим речима описао је једном своју љубав према писаној речи наш нобеловац Иво Андрић. На штанду Министарства одбране и Војске Србије током 64. Међународног сајма књига у Београду, тог празника у славу књиге, бројним посетиоцима ове манифестације ускраћено је управо то – да се кућама врате без емоција и без успомена.

Пише Никола ДРАЖОВИЋ

За осам сајамских дана под слоганом „Памтимо књигом” Медија центар „Одбрана” је на више од две стотине квадратних метара, уз сва досадашња, представио и 27 нових издања. На свакодневним промоцијама и трибинама ова установа угостила

је 110 говорника, а презентација система одбране крунисана је „Специјалним признањем за издавачки подухват”, и то за капитални пројекат „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива” које је Медија центру „Одбра-

на” доделио стручни жири овогодишњег Сајма књига.

– Бескрајно смо поносни што смо сто година након завршетка Првог светског рата коначно смогли снаге, воље, жеље и енергије да бар попишемо сва она имена наших мученика и наших страдалника – истакао је

**ЈОШ ЈЕДНОМ СМО ПОКАЗАЛИ
ДА СМО ПОНОСНИ НА СВЕ
НАШЕ КОМАНДАНТЕ И РАТНИКЕ,
А ДА ОНИ КОЈИМА СМЕТА ШТО
СРПСКИ НАРОД ПОСТОЈИ, ШТО
СЕ СРПСКИ НАРОД БРАНИО И
БРАНИ, МОГУ САМО ДА ЗНАЈУ
ДА ЈЕ ЊИХОВА, А НЕ БОРБА
СРПСКОГ НАРОДА УЗАЛУДНА
– ИЗЈАВИО ЈЕ МИНИСТАР
ОДБРАНЕ АЛЕКСАНДАР ВУЛИН**

стема одбране, могли боље да се информишу о раду овог министарства и српске војске, док су на крају, попут бедема, снажне и несавладиве, поменуте „неправде” дочекивале занимљиве, понекад провокативне, а готово увек отрежњујуће трибине са својим најснажнијим оружјем – говорницима истакнутих биографија и богатог животног искуства.

Оно по чему ће се памтити 64. Међународни сајам књига у Београду, бар када је реч о војном издаваштву, јесте награда за издавачки подухват године. Говорећи о настанку идеје за стварање „Пописа војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату” директор Војног архива капетан бојног брода Горан Петровић истакао је да је обележавање стогодишњице од завршетка Првог светског рата, који је дубоко урезан у српски национални идентитет, и одржавање Версајске мировне конференције била прилика да се са временском дистанцом, неопходном за историјску науку, сагледа ратно време и продубе сазнања о утицају рата на све сегменте српског друштва.

– Нема бољег пута да се историја једног народа осветли, објасни и поколењима приближи од објављивања резултата истражене архивске грађе и излагања описа материјалних историјских извора. У том циљу, Војни архив је 2013. године започео истраживачки рад на евидентирању података војних губитака у људству Краљевине Србије у Првом светском рату, заснован на архивској грађи коју баштини наша значајна институција – поручио је Петровић, истакавши да се у бази података војних и цивилних губитака у људству у Првом светском рату >

Новe наслове државном секретару Александру Живковићу представио је Мирослав Тохољ, начелник издавачке делатности

министар одбране Републике Србије Александар Вулин у обраћању посетиоцима једне од промоција на штанду Министарства одбране, говорећи о награђеном пројекту. Том приликом је нагласио да се Србија управо на штанду бори са неправдом и заборавом, и да се ту исправља оно што се плански и намерно ради како би се наша војска и држава унизили и умањили.

– Још једном смо показали да смо поносни на све наше команданте и ратнике, а да они којима смета што српски народ постоји, што се српски народ бранио и брани, могу само да

знају да је њихова, а не борба српског народа узалудна – поручио је Вулин.

ДО ИСТИНЕ НА ТРИ ФРОНТА

Да се на штанду Министарства одбране и Војске Србије на овогодишњем Сајму књига у Београду спремала снажна битка против неправде и заборавља, и то књигом, било је јасно већ од првог дана. Борба се водила на три главна фронта. Први су чинила представљања нових књига у издању Медија центра „Одбрана”. На другој линији посетиоци су, кроз презентације разних организационих целина си-

и у Балканским ратовима, која је сажета у 14 томова, после одстрањивања дуплираних, налази укупно 281.711 имена. Тиме је, како су оценили говорници на промоцији овог капиталног дела, коначно било могуће зауставити лицитацију и манипулисање бројкама, будући да су први пут од завршетка Великог рата за сваку жртву записану у „Попису” расположиви тачни подаци – име и презиме, моменат страдања и понеки биографски податак.

КЊИЖЕВНИ ВРЕМЕПЛОВ

Баш као што је то био случај са награђеним „Пописом”, и остатак презентације система одбране на Сајму књига био је попут времеплова. Промоције и трибине водиле су нас од савременог доба до давног 19. века и назад, заустављајући се на најважнијим станицама које су утицале на садашњост, али и будућност Србије и њеног народа.

Ако је истина да се најсигурнији путеви, а поготово они који нас воде будућности заснованој на праведној и истинитој писаној речи, граде постепено и квалитетном грађом, онда је Медија центар „Одбрана” и ове године у томе успео. Уз сва већ позната дела и њихове ауторе, који су ову установу сврстали у сам врх домаћег издаваштва, Медија центар „Одбрана” се на 64. Међународном сајму књига са поносом представио и новим уџбеницима, монографијама, књигама из области историје, медицине, геополитике, записима и сведочанствима о судбини српског народа и војске кроз различите временске периоде, власти, државе и утицаје који одувек кроје јуче, данас и сутра на никад мирном Балкану.

Промоција издања Медија центра „Одбрана” започела је представљањем монографије „Спомен-собе у Министарству одбране и Војсци Србије – огледало историје и традиције 1804–1918”, објављене на српском, руском и француском језику. Одмах потом пред сајамску публику стигло је и треће допуњено издање спомен-књиге „Јунаци отаџбине”, израђено на предлог мини-

НАГРАДА УЛУПУДС-а ЗА ГЛАВНОГ И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА МАГАЗИНА „ОДБРАНА”

Књига „Љуба Поповић – Пречником душе” Драгана Марковић добитник је награде УЛУПУДС-а у категорији уметнички документ на 64. Међународном сајму књига у Београду. У образложењу жирија се, између осталог, наводи да ауторка представља интимну биографију великог уметника, састављену из интервјуа који су се спорадично одвијали током више година професионалног дружења. Реч је о билингвалном, српском и француском издању, чији је издавач „Службени гласник”. „Велики број мојих интервјуа са Љубом Поповићем који се налазе у књизи објављен је у „Војсци” и „Одбрани”, зато ову награду доживљавамо и као признање војном новинарству” – каже Драгана Марковић.

стра одбране, а посвећено успомени на припаднике Војске и МУП-а и њихове несебичне жртве у борбама током НАТО агресије 1999. У наставку је промовисано и дело „Војска Југославије у одбрамбеном рату 1999. године”, а говорници, међу којима су били генерал-мајор у пензији Лука Кастратовић, генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић, затим генерал-мајор у пензији Радован Томановић и адмирал у пензији Бошко Антић, подсетили су на важност тога да се делима попут овог као опомена и поука чува сећање на 1999. годину и подухвате Војске Југославије у одбрани земље од НАТО агресора.

Као издавач војне литературе, Медија центар „Одбрана” се може похвалити богатим опусом у који спадају и књиге из области медицине. За потребе Медицинског факултета Војномедицинске академије, ове године објавио је чак седам уџбеника. Нови наслови Медија центра „Одбрана” и активности Војнофилмског центра „Застава филм” представљени су и изасланицима одбране акредитованим у Републици Србији. Тематске садржаје које су за 64. Међународни сајам књига приредили Министарство одбране и Војска Србије високим страним официрима презентовао је директор Медија центра „Одбрана” пуковник Стевица С. Карапанџин, који је, говорећи о новима издањима, истакао да је тежиште и овогодишње промоције Министарства одбране и Војске Србије на обележавању двадесете годишњице одбране отаџбине од НАТО агресије, и у том смислу на едицији „Ратник”, покренутој прошле године.

Велику пажњу посетилаца привукла је и промоција књиге „Скок на Слатину – руски батаљон на Косову и Метохији”, коју је приредио начелник Одељења за издавачку делатност „Војна књига” Медија центра „Одбрана” Мирослав Тохол. Према његовим речима, у едицији „Ратник” забележена су сведочења генерала Павковића, генерала Лазаревића, Бошка Антића, приче са Паштрика и Кошара, „али је подједнако важно да имамо и

ова сведочења из периода пред крај агресије”. У књизи је описан усиљени марш батаљона Ваздушнодесантне војске Оружаних снага Руске Федерације, који су у најстрожој тајности, оклопним транспортерима прешли 620 километара до Косова и Метохије и стигли до Аеродрома „Слатина” пре снага НАТО-а.

Једно у низу нових издања представљених на овогодишњем Сајму књига је и монографија „Страни утицај на развој српске војне доктрине у XIX и првој деценији XX века”, а из опуса нових дела представљене су и књиге Александра Животића „Путникова школа ратне вештине”, затим „Белешке са министарских седница уочи Великог рата – Душана П. Стефановића”, издања из едиције „Историја” – „Од сурове стварности до алтернативне реалности – Пропаганда Владе Милана Недића (1941–1944)”, ауторке Маријане Мравовић, и „Официр са пет досијеа – Живот Димитрија Цветковића”, коју је написао генерал у пензији Светко Ковач. Велико интересовање владало је и на промоцији књиге „Мирис барута и смрти на Косову и Метохији 1999. године”, коју потписује генерал Небојша Павковић, као и на представљању оне која доноси генералова „Сведочења из Финске”, а која су, у тој земљи на северу Европе, забележили Драгана Марковић и Раденко Мутавић.

Дела о славним српским војсковођама, поготово оним неправедно запостављеним увек су привлачила пажњу, па је тако било и овог пута, када је представљана књига „Војвода Петар Бојовић – Разматрања војне моћи” из едиције „Историја”, коју је приредио и за њу написао уводну студију директор Медија центра „Одбрана” пуковник Стевица С. Карапанџин. У истом духу промовисани су и „Ратни дани ратне морнарице – дневник од 23. марта до 16. јуна 1999” из едиције „Ратник”, чији је аутор адмирал у пензији Бошко Антић. Сазнали смо и ко су били „Срби – чувари границе Хабзбуршке монархије” у делу Душана Бабца, али смо приуштили себи и посебан визуални ужитак у

зборнику „Дипломе и повеље XIX и XX века”, чији је аутор Душанка Маричић. Последњег дана Сајма књига на штанду Министарства одбране и Војске Србије представљене су књиге из области геополитике, „Земља безнађа – Босна и Бошњаци између јуче и сутра” и „Бела Рус на коридору великих ратова”, о којима су говорили њихови аутори Џевад Галијашевић и Срећко Ђукић.

Част да званично затворе овогодишњу презентацију система одбране на Сајму књига припала је делима „Судија у земљама безакоња” аутора Кристера Карпхамара, из едиције „Косово и Метохија”, затим „У зони уништења – Ратни пут 5. ракетног дивизиона”, коју је написао Зоран Ђорђевић за едицију „Искусство ратовања”, и „Државна управа и управљање људским ресурсима” Ивице Лазовића из едиције „Фокус”.

ТРИБИНЕ ЗА КОЈЕ СЕ ТРАЖИЛО МЕСТО ВИШЕ

Упоредо са промоцијама, гости Сајма књига на штанду Министарства одбране и Војске Србије могли су да уживају у бројним другим активностима, а осим писаних, било је ту и много изговорених речи, поготово на трибинама које су годинама уназад заштитни знак презентације система одбране. Угледни говорници, >

Презентација система одбране крунисана је „Специјалним признањем за издавачки подухват“, и то за капитални пројекат „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива“

међу којима је било активних и пензионисаних припадника Министарства одбране и Војске Србије, истакнутих писаца, научника, новинара, фотографа, ратних и животних хероја који су присутнима, свако из свог угла, објаснили због чега је, зарад будућности, важно учити из прошлости, поштовати традицију и – „Памтити књигом“.

Дебатовало се тако о концепту тоталне одбране у савременим условима, новинама у концепту обуке становништва за одбрану земље, искуствима у ангажовању капацитета Санитетске службе ВЈ у току агресије НАТО-а на СРЈ 1999. године, и искуствима српских војних лекара у мировним мисијама, изазовима војне дипломатије, геополитичким аспектима безбедно-

сти Републике Србије, војном шкољству и војном позиву, искуствима из одбране у току НАТО агресије, поучама и искуствима медијског рата вођеног у то време, а представљени су и различити сегменти и организационе целине система одбране са циљем да се публици приближи рад Министарства одбране и Војске Србије.

Вратимо ли се сада Андрићу, јасно је да смо и ове године, не дајући предаха и мира интелекту, али ни срцу љубитеља књиге, обогатили животе многих и наставили са просветитељском мисијом војне писане речи. Јер, како је то истакао министар Вулин, смисао српске војске је увек био да се бори против неправде. И баш због тога Министарство одбране и јесте на Сајму књига, да се избори са свим неправдама које муче и брину наш народ – „Памтећи књигом“!

Фото: Лола Ђорђевић, Уна Шкандро

„Радост Европе“ ИГРА У ТАКТУ ВОЈНОГ ОРКЕСТРА

Игра, песма, другарство, разумевање другог и другачијег, дечје стваралаштво синоними су за сусрет деце „Радост Европе“, који је и ове године, по традицији, одржан у Београду од 2. до 5. октобра. Око хиљаду малишана из двадесет земаља Европе, обучених у своје традиционалне ношње, учествовало је у музичко-сценском програму и креативним радионицама на Тргу републике, свечаном дефилеу у Кнез Михаиловој улици и церемонији отварања на Калемегдану.

Најраспеванија, најразвијенија и најлепша дечја међународна манифестација почела је карневалом у центру Београда. Свечани дефиле у Кнез

Михаиловој предводили су чланови Војног оркестра из Ниша, под диригентском палицом мајора Ђорђевића. Извели су познате корачнице и композиције које су део традиције српског народа и измамили аплауз окупљених грађана. Као много пута до сада и на домаћим и на међународним манифестацијама у оквиру цивилно-војне сарадње, Војни оркестар Ниш

представио се у најлепшем светлу и достојно презентовао Војску Србије и систем одбране.

Оснивач и покровитељ Међународног сусрета деце Европе била је Градска управа града Београда, а извршни продуцент Дечји културни центар Београд.

Специјални гости са другог континента била су деца из Кине.!